

Phong trào Gen Z ở Nepal

Vào đầu tháng 9 năm 2025, Nepal đã chứng kiến một phong trào phản kháng mạnh mẽ do thế hệ Gen Z (từ 1997–2012) lãnh đạo, dẫn đến sự từ chức của Thủ tướng K.P. Sharma Oli và thay đổi chính trị sâu rộng. Dưới đây là tóm tắt về sự kiện và viễn cảnh tương lai:

1- Nguyên nhân và các diễn biến chính

Phong trào bắt đầu sau khi chính phủ Nepal áp đặt lệnh cấm trên diện rộng đối với các nền tảng mạng xã hội như Facebook, X (Twitter) và YouTube, vốn là công cụ quan trọng để giới trẻ giao tiếp và tổ chức. Từ đó, sự bất mãn với tham nhũng, gia đình trị và quản lý yếu kém của chính phủ đã làm dấy lên làn sóng phản đối. Có hàng triệu người, chính yếu là học sinh, sinh viên và thanh niên, đã tham gia biểu tình ở nhiều thành phố lớn như Kathmandu, Pokhara và Biratnagar.

Những người biểu tình đã chiếm đóng và đốt cháy các tòa nhà chính phủ, bao gồm cả Quốc hội và Phủ Tổng thống. Hậu quả: Ít nhất 72 người thiệt mạng và hơn 1.300 người bị thương trong các cuộc đụng độ với lực lượng an ninh.

2- Vai trò của thế hệ Gen Z

Phong trào được dẫn dắt bởi các nhóm thanh niên trẻ như Hami Nepal, với các nhà hoạt động trẻ như Sudan Gurung, Tejaswi Raj Thapa và Rehan Raj Dangal. Dù bị chính phủ cấm, phong trào vẫn duy trì liên lạc qua các ứng dụng như Discord và Instagram, cho phép tổ chức biểu tình và thảo luận chính trị.

Sau gần một tuần lễ, phong trào đã thúc đẩy việc bổ nhiệm bà Sushila Karki, cựu Chánh án, làm Thủ tướng lâm thời, đánh dấu bước tiến quan trọng trong việc trao quyền cho phụ nữ trong chính trị Nepal.

3- Kết luận về Viễn cảnh tương lai

Kết quả trước mắt sau một tuần lễ “tranh đấu”, Nepal dự kiến tổ chức bầu cử quốc gia vào giữa năm 2026, với mục tiêu xây dựng một chính phủ minh bạch và có trách nhiệm.

Việc chuyển giao quyền lực và xây dựng thể chế dân chủ mới trong tương lai sẽ đối mặt với

hiều khó khăn, bao gồm sự phản kháng từ các đảng phái chính trị truyền thống và nguy cơ lạm dụng quyền lực.

Dù muốn dù không, phong trào Gen Z đã xác định vai trò quan trọng của thế hệ trẻ trong việc thúc đẩy thay đổi chính trị và xã hội, đồng thời đặt ra câu hỏi về sự tham gia của giới trẻ trong các nền dân chủ đang phát triển. Và mô hình Nepal trở thành tấm gương cho các phong trào dân chủ trẻ ở Nam Á, đồng thời gây áp lực lên các nước láng giềng và các tổ chức quốc tế về vấn đề quản trị và quyền công dân.

Phong trào Gen Z Nepal là ví dụ điển hình về “thế hệ số chống lại hệ thống cũ”: họ tận dụng công nghệ, tổ chức phi tập trung và chiến lược lan tỏa thông tin để vượt trội trước các cơ quan an ninh truyền thống.

Nhìn vào tương lai, nếu các cải cách thể chế ở Nepal không được thực hiện, phong trào có thể dẫn đến bất ổn kéo dài, hoặc hình thành các lực lượng chính trị đối lập mạnh mẽ, thậm chí là phong trào “thế hệ thứ hai” sau 5–10 năm.

Do đó, bài học Nepal sẽ là một bài học “đắt” cho các nền dân chủ đang phát triển, vì sức mạnh của mạng xã hội, khả năng tổ chức phi tập trung, và vai trò của thanh niên có thể lật đổ chính quyền yếu kém, nhưng cũng cần chiến lược bền vững của những người để chuyển thắng lợi biểu tình thành cải cách thể chế thực chất.

Về tác động đối với khu vực Nam Á:

- Phong trào cho thấy giới trẻ có thể thay đổi cân bằng quyền lực ngay cả trong các nền chính trị truyền thống, tạo tâm lý cổ vũ cho các phong trào thanh niên ở Bangladesh, Ấn Độ, Pakistan.
- Điều này đặc biệt quan trọng ở các nước có dân số trẻ lớn và tình trạng tham nhũng, bất ổn chính trị.
- Các đảng cầm quyền có thể phải cải thiện minh bạch, hạn chế kiểm duyệt mạng, hoặc thay đổi chính sách kinh tế – xã hội để tránh bùng phát phản đối.

Về tác động đến mạng lưới toàn cầu:

- Phong trào Nepal chứng minh rằng sức mạnh mạng xã hội và phong trào số như VPN, Discord, Instagram, livestream có thể làm thay đổi chính trị, ngay cả khi chính quyền cấm cửa Internet.
- Đây là một nghiên cứu điển hình - case study toàn cầu về sức mạnh “công dân mạng” trong tổ chức biểu tình, được các nhà nghiên cứu chính trị, NGO, và phong trào dân chủ quan tâm.
- Phong trào Nepal đặt ra hình mẫu thế hệ trẻ sử dụng công nghệ để thay đổi chính quyền, có thể truyền cảm hứng cho thanh niên ở châu Phi, Đông Nam Á, và Mỹ Latinh.
- Đồng thời, phong trào Gen Z cũng nêu ra câu hỏi về an ninh mạng, quyền tự do Internet, và vai trò của nền tảng mạng xã hội trong chính trị.

Về tác động địa chính trị:

Quan hệ Nepal với các nước láng giềng qua thái độ chính quyền mới (dựa trên sức ép Gen Z) có thể thay đổi chính sách đối ngoại, ví dụ trong hợp tác kinh tế hoặc an ninh với Ấn Độ, Trung Cộng, hai nước có ảnh hưởng trực tiếp đến Nepal do các đường ranh biên giới.

- Nếu Nepal trở thành hình mẫu cho chính phủ minh bạch, có trách nhiệm với dân, các nước láng giềng có thể phải điều chỉnh chiến lược “kiểm soát ảnh hưởng” tại khu vực.
- Các phong trào thanh niên mạng toàn cầu thường thu hút sự chú ý của Liên Hợp Quốc, NGO, và các tổ chức nhân quyền, từ đó tạo sức ép lên chính quyền độc đoán ở các khu vực khác.

Về ý nghĩa lâu dài cho thế giới:

- Nhằm minh chứng cho “sức mạnh mềm của thanh niên số”. thế hệ Gen Z không chỉ tiêu thụ công nghệ, mà dùng công nghệ như vũ khí dân chủ và truyền thông.
- Từ Nepal trở đi, các phong trào thanh niên trong tương lai có thể áp dụng chiến lược phân tán, đa kênh, nhanh chóng mà không cần lãnh đạo truyền thống.
- Cảnh báo cho các chính quyền toàn cầu nhứt là những nước hạn chế tự do Internet hoặc độc tài chính trị có thể đối mặt với bùng nổ chính trị từ thanh niên số, tạo “hiệu ứng domino” trong môi trường toàn cầu hóa thông tin.

Tóm lại, phong trào Gen Z là một cảnh báo toàn cầu về sức mạnh của Tuổi Trẻ. ***Qua các mạng toàn cầu Tuổi trẻ nắm bắt được một loại vũ khí mà những chính phủ độc đoán, độc tài chính trị không thể nào triệt tiêu được.***

Con đường độc quyền lãnh đạo quốc gia sẽ lần lượt đi vào bóng tối... nhường chỗ cho một thế giới hài hòa.

Mọi dân tộc, mọi quốc gia đều sống trong tình liên đới. cùng nhau chia xẻ phúc lợi cũng như tài nguyên chung trên quả địa cầu này.

Mong lắm thay!

Mai Thanh Truyết

Houston – Tháng 9-2025

